

24 Ιουνίου 2024

Όσιος Αθανάσιος ο Πάριος

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές](#)

Όσιος Αθανάσιος ο Πάριος

Εορτάζει στις 24 Ιουνίου εκάστου έτους.

Βιογραφία

Ο Όσιος Αθανάσιος ο Πάριος (το πραγματικό του επώνυμο ήταν Τούλιος αλλά από την πολλή αγάπη του προς τη γενέτειρα του, το αντικατέστησε με το Πάριος) ήταν ένας επιφανής θεολόγος και μέγας διδάσκαλος του Γένους, από τους πολυγραφότερους και σπουδαιότερους συγγραφείς της εποχής του. Γεννήθηκε στο Κώστο της Πάρου το 1722 μ.Χ. Ο πατέρας του Απόστολος καταγόταν από την Καταβατή Σίφνου, που και σήμερα ζουν εκεί Τούλιοι η Τόληδες. Η μητέρα του ήταν Παριανή, από το αρχοντικό γένος Δαμία.

Την πρώτη του παιδεία την έλαβε στη γενέτειρα του και συνέχισε, το 1745 μ.Χ., στη Σμύρνη κοντά στον Ιερόθεο Δενδρινό και τον Ιατροφιλόσοφο Χριστόδουλο. Το 1752 μ.Χ. αναχώρησε για το Άγιο Όρος και γράφτηκε στην περιώνυμη Αθωνιάδα Σχολή, που διηύθυνε ο Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης και αργότερα ο Ευγένιος Βούλγαρης. Μαθήματα άκουσε αργότερα στην Κέρκυρα και από τον Νικηφόρο Θεοτόκη. Με παράκληση του Παν. Παλαμά ήλθε στο Μεσολόγγι αλλά μετακλήθηκε στη Θεσσαλονίκη για να διδάξει (1767 - 1770 μ.Χ.). Από την Αθωνιάδα Σχολή, όπου κλήθηκε για να διδάξει, αναγκάστηκε να αποχωρήσει εξαιτίας της αναμίξεως του στις έριδες των Κολλυβάδων. Έφτασε στη Θεσσαλονίκη και ανέλαβε τη διεύθυνση της εκεί Σχολής μέχρι το 1786 μ.Χ. Επιθυμώντας να επιστρέψει στην Πάρο, αναχώρησε στα τέλη του 1786 μ.Χ. από τη Θεσσαλονίκη, αλλά τελικά βρέθηκε στη Χίο.

Διευθυντής της Σχολής της Χίου κατόρθωσε να τη διευρύνει και να την οδηγήσει σε μεγάλη ακμή (1788 - 1811 μ.Χ.). Σε ηλικία 90 περίπου χρόνων αποσύρθηκε στο μονίδριο του Αγίου Γεωργίου Ρευστών, όπου πέθανε στις 24 Ιουνίου 1813 μ.Χ. Στην επιτύμβια πλάκα ο συνασκητής του Όσιος Νικηφόρος (1 Μαΐου) έγραψε:

«Η πολύκροτος Αθανασίου φήμη
Η περικλεής και πανένδοτος μνήμη
Πάντων τοις ωσίν ενηχεί θαυμασίως
Και εις έπαινον πάντας κινεί αξίως....».

Στον ίδιο τάφο ετάφη αργότερα ο Όσιος Νικηφόρος. Τα οστά του οσίου Αθανασίου μεταφέρθηκαν στο οστεοφυλάκειο του εκεί ναυδρίου, αλλά αποτεφρώθηκαν κατά τον εμπρησμό του 1822 μ.Χ.

Η Αγιοκατάταξη του Αγίου Αθανασίου έγινε το 1995 μ.Χ. Ακολουθία προς τιμήν του αγίου έγραψε ο μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης.

Ο Αθανάσιος ανήκει στη μεγάλη χορεία των διδασκάλων του Γένους που με όλη τους τη δύναμη εργάστηκαν ακαταπόνητα για τη μόρφωση του. Πρέπει όμως να σημειωθεί εδώ ότι ο Πάριος διδάσκαλος ήταν πολέμιος των νέων ιδεών του Διαφωτισμού και της Γαλλικής επανάστασεως, σε τέτοιο μάλιστα βαθμό, ώστε να ξεσηκώσει τη σφοδρότατη διαμαρτυρία του Αδαμάντιου Κοραή.

Το συγγραφικό έργο του καλύπτει ευρύτατο χώρο της θεολογικής και της θύραθεν επιστήμης. Τα έργα του, εκδομένα και ανέκδοτα, θα μπορούσαν να καταταγούν στις παρακάτω γενικές κατηγορίες: Απολογητικά, Δογματοκανονικά, Λειτουργικά, Παιδαγωγικά, Βιογραφικά, Ποιητικά, Ομιλίες - λόγοι, Επιστολές.

Απολογητικά

- 1) Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και ο Αντίπαπας (ο Άγιος Μάρκος ο Ευγενικός) (1785 μ.Χ.)
- 2) Αντιφώνησις
- 3) Ουρανού κτίσις
- 4) Νέος Ραψάκης
- 5) Φραγγέλιον
- 6) Αλεξίκακον πνευματικόν
- 7) Απολογία Χριστιανική (1798 μ.Χ.)
- 8) Έκθεσις ορθοδόξου Πίστεως
- 9) Εγχειρίδιον απολογητικόν

Δογματοκανονικά

- 10) Δήλωσις
- 11) Επιτομή
- 12) Προαναφώνησις
- 13) Λατίνων αναβαπτισμός
- 14) Περί νεομαρτύρων
- 15) Έθος και Παράδοσις
- 16) Επιστολή
- 17) Λόγος εις την Β' Κυριακήν των νηστειών
- 18) Βάπτισμα ανάγκης
- 19) Χρίσις με μύρον των επιστρεφόντων ετεροδόξων
- 20) Ερωτήματα
- 21) Απόκρισις
- 22) Θεόν ουδείς εώρακε πώποτ
- 23) Περί αγγέλων και θείου κάλλους
- 24) Περί Εκκλησιασμού
- 25) Επιστροφή εις ορθοδοξίαν Αρμενίου

26) Σαφής απόδειξις ότι οι ετερόδοξοι είναι αιρετικοί

Λειτουργικά

27) Ο Μέγας Αγιασμός

28) Περί των αγίων εικόνων

29) Περί αναθημάτων, σκευών και αμφίων

30) Περί μνημοσύνων

31) Η γονυκλισία της Πεντηκοστής

Παιδαγωγικά

32) Γραμματική του Νεοφύτου

33) Ρητορική πραγματεία

34) Στοιχεία Μεταφυσικής

35) Σχολική επίτασις

36) Θεματογραφία

37) Εξηγήσις, της «προς τους νέους παραινέσεως του Μεγάλου βασιλείου»

38) Διογένης ή περί αρετής

39) Εξηγήσις, εις τον «προς Δημόνικον του Ισοκράτους παραινετικόν λόγον κλπ»

Βιογραφικά

40) Βίος του εν αγίοις Πατρός ημών Κλήμεντος αρχ/που Βουλγαρίας (Μετάφραση στη δημοτική)

41) Βίος του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά

42) Μαρτύριον αγίου Γεωργίου του Εφεσίου (+1806)

43) Μαρτύριον του αγίου Ιωάννου του Κρητός (+1811)

44) Μαρτύριον αγίου Δημητρίου του Χίου (+1802)

45) Διήγησις του εν Χίω θαύματος του Τιμίου Προδρόμου κατά των Αγαρηνών εν έτει 1740

46) Διήγησις του εν Χίω γεγονότος θαύματος, της Υπεραγίας Θεοτόκου κατά αρμενίων εν έτει 1748

47) Βίος και πολιτεία του αγίου Μακαρίου Νοταρά

48) Συναξάρια όλων των Κυριακών και των μεγάλων εορτών

Ποιητικά

49) Επιγράμματα

50) Ακολουθία εις Άγιον Κλήμεντα

51) Ακολουθία εις άγιον Γρηγόριον Παλαμάν

52) Ακολουθία εις Άγιον Ελευθέριον

53) Ακολουθία εις Άγιον Φανούριον

54) Ακολουθία εις Αγίαν Παρασκευήν

55) Ακολουθία εις Άγιον νεομ. Δημήτριον

56) Ακολουθία εις Άγιον Μακάριονω

57) Ακολουθία εις Οικουμενικήν Σύνοδον Αγίας Σοφίας

58) Ανάπτυξις τροπαρίου Αγίας Παρασκευής, «Την σπουδήν σου τη κλήσει κατάλληλον»

Ομιλίες-Λόγοι (Σώζονται)

59) Εις Αγίαν Αικατερίναν

60) Εις Μέγαν Αθανάσιον

61) Εις Ευαγγελισμόν της Θεοτόκου

62) Εις τον Τίμιον Σταυρόν

63) Εξήγησις του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού κλπ

Επιστολές (Σώζονται λίγες)

64) Δύο απολογητικές προς Κοραήν - Ιωάννην - Παναγ. Παλαμάν κ.ά. (κώδ. 5716 και 6175 Ι.Μ. Αγ. Παντελεήμονος Άθω

65) Εις Μονήν Πάτμου

66) Προς θεοφιλέστατον επίσκοπον (Εις Μονήν Πάτμου)

67) Προς επίσκοπον Αρδαμερίου

68) Προς μητροπολίτην Γεννάδιον

69) Προς ελλογιμότατον Κυπριανόν (χειρ. 1344, Εθνική Βιβλιοθήκη)

Άπολυτίκιον

Σοφία κοσμούμενος, παντοδαπεί ευσεβώς, διδάσκαλος ένθεος, της Εκκλησίας Χριστού, και βίου ορθότητος, στήλη λαμπρά ωράθης, Αθανάσιε Πάτερ. Όθεν η νήσος Πάρος, τη ση δόξη καυχάται, και πάντες σου τα θεία, τιμώμεν προτερήματα.

Ιερά Λείψανα: Μέρος της Κάρας του Αγίου βρίσκεται στη Μητρόπολη Χίου.

Αποτμήματα του Ιερού Λειψάνου του Αγίου βρίσκονται στη Μητρόπολη Παροναξίας και στη Μονή Αγίας Άννης Λυγαριάς Λαμίας.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Μνημείο στο Κώστο Πάρου προς τιμή του Αγίου Αθανασίου του Πάρου

Όσιος Αθανάσιος ο Πάριος

Ναός Αγίου Αθανασίου του Πάριου στο Κώστο Πάρου

Ὁ ἍΓΙΟΣ
ἈΘΑΝΑΣΙΟΣ
ὁ Πάριος

- 1722 Γεννᾶται ἐν Κώστῳ.
1729-1741 Σπουδάζει ἐν Κώστῳ ἢ Ναούσῃ ἀριστεύων.
1742 Σπουδάζει ἐν Σμύρῃ πρωτεύων.
1750 Συνεχίζει σπουδὰς εἰς Ἀθωνιάδα Ἀγ. Ὄρους
διαπρέπων. Σχολάρχης τῶ Ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης.
1755 Ἀναγορεύεται Διευθυντὴς Σχολῆς Θεο/νίης
διαπρέπει ὡς ἱεροκῆρυξ.
1757 εἰς Κέρκυραν εὐρύνει γνώσεις του πλησίον
Μικηφόρου Θεοτόκη.
1760 εἰς Μεσολόγγιον ἱεροκῆρυξ ἢ ἐθναπόστολος.
1768 Διευθυντὴς Ἀθωνιάδος Σχολῆς. Χειροτονεῖται
Ἱερεὺς ὑπὸ Ἀγίου Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ.
1775 Ἐκ νέου Διευθυντὴς Σχολῆς Θεσσαλονίκης
(έρχεται δι' ὀλίγον εἰς Πάρον).
1786 Ἀναχωρεῖ δι' ἐγκατάστασιν εἰς Πάρον.
Ἀποβιβάζεται λόγω πολέμου εἰς Χίον.
Ἰδρύει καὶ διευθύνει περιώνυμον Σχολὴν Γείους
1813 Ἰουνίου 24, ἐτῶν 91 ἔκων νοῦν διαυγῆ,
γαλήνην γυχῆς, ἀγιότητα καρδίας
παρέδωκε ὁσίως τὸ πνεῦμα.
Περιουσίαν κατέλιπεν
Μίαν ἐνδυμασίαν εὐτελῆ. Ἐνα λύχνιον.
Ἐν μελανοδοχεῖον...

Επιγραφή στην είσοδο του Ναοῦ με τὸ βίῳ του Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Πάριου